

Informatiebrief aan de Raad

001

Zaaknummer: Z – 24/094137
Documentnummer: 424948
Datum: 7 januari 2025
Onderwerp: Regionale aanpak kostenbeheersing jeugdhulp
Bijlage(n): Geen

Geachte Raad,

In september 2024 bent u geïnformeerd over de regionale en lokale aanpak kostenbeheersing jeugdhulp¹ (nummer 096). In genoemde raadsinformatiebrief zijn de vier regionale actielijnen besproken waarmee we op termijn voor besparingen in de jeugdhulp willen zorgen. Op 25 september 2024 heeft hierover een regionale raadsledenbijeenkomst plaatsgevonden.

Op basis van de vastgestelde Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden 2021-2026 (Z/21/056772) en de Hervormingsagenda Jeugd geven we regionaal en lokaal uitvoering aan de verbetering van de kwaliteit en effectiviteit van jeugdhulp. Met voorliggende raadsinformatiebrief wordt u, zoals toegezegd tijdens de regionale bijeenkomst, geïnformeerd over het vervolg van de regionale aanpak kostenbeheersing. Het gaat hier specifiek om de actielijnen 'Sturing op het regionale zorglandschap voor jeugdhulp²' en de 'Aanpak van jeugdhulp met verblijf³'.

Aanleiding regionale aanpak kostenbeheersing

De forse stijging van de kosten voor jeugdhulp, de maatschappelijke ontwikkelingen en de afloop van de contracten met jeugdhulpaanbieders per 1 januari 2027 dwingen ons om opnieuw te kijken naar de inrichting van het regionale zorglandschap. Ongeveer 1 op 7 jeugdigen in Haaglanden krijgt een vorm van jeugdhulp. Deze groei leidt niet alleen tot stijgende zorguitgaven en druk op het zorgpersoneel, maar zal ook impact hebben op de bredere gemeentelijke dienstverlening en daarmee van invloed zijn op voorzieningen die juist bijdragen aan een gezonde generatie.

Daarnaast hebben we op basis van de Hervormingsagenda Jeugd een structurele financiële opgave vanaf 2026 en worden gemeenten vanaf 2026 gekort door het Rijk, omdat de verwachting is dat de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd op den duur leidt tot minder uitgaven aan jeugdhulp.

¹ Onder jeugdhulp vallen alle vormen van hulp en ondersteuning variërend van licht ambulante (waaronder gewone opvoedvragen) tot en met intensieve, zeer gespecialiseerde zorg al dan niet met verblijf.

² Het zorglandschap is een netwerk van organisaties en voorzieningen die zorg verlenen of op een of andere manier een rol hebben in de zorgketen. Met deze actielijn geven we sturing aan het regionale zorglandschap door afspraken over inrichtingsprincipes (inkoop en financieringsstrategieën). De (her)inrichting is geen doel op zich, maar een middel om de hulp aan jeugdigen en ouders te verbeteren.

³ Gerichter inzetten van verblijfsvoorzieningen zodat eerder kan worden afgeschaald en verblijfsduur kan worden verkort.

Inhoudelijke en financiële uitgangspunten

Conform de Regiovisie en de Hervormingsagenda Jeugd investeren we in een duurzaam toekomstbestendig stelsel, waarbij passende en tijdige hulp aan de meest kwetsbare jeugdigen en gezinnen gegarandeerd is. Ook lokale initiatieven zijn hierbij van belang, zoals de verdere versteviging van het Sociaal Team Wassenaar en de in 2025 op te stellen Lokale Educatieve Agenda (LEA) en het preventief jeugdbeleid. Het perspectief van de leefwereld (thuis, school, vrijetijd) en het netwerk van de jeugdige en het gezin staan centraal in de (waar mogelijk collectieve) hulp en ondersteuning. De besparingen die we beogen zijn opgenomen in de Kadernota 2025-2028. De vier regionale actielijnen en aanvullende lokale maatregelen dragen voor Wassenaar bij aan een beoogde besparing van € 450.000 in 2025, € 550.000 in 2026, € 775.000 in 2027 en € 875.000 in 2028.

Visie op jeugdhulp en het zorglandschap

Een sterk gedeelde wens vanuit de negen gemeenten in Haaglanden⁴ is om de jeugdhulp beschikbaar te houden voor jeugdigen die het echt nodig hebben. Met gerichte hulp willen we dat de jeugdige zo snel mogelijk weer mee kan doen aan het gewone leven. En dat niet elke hulpvraag een zorgvraag is (normaliseren). Hierdoor komen en blijven er naar verwachting minder jeugdigen in de jeugdhulp. Om de kwaliteit en effectiviteit van jeugdhulp daadwerkelijk te verbeteren, is het noodzakelijk inhoudelijk te vernieuwen. Dit betekent een andere kijk op wat jeugdhulp zou moeten zijn, met daarbij meer focus op onderliggende en omgevingsfactoren. Hiervoor moet de jeugdhulp georganiseerd worden in verbinding met andere domeinen, zoals onderwijs, bestaanszekerheid en volwassenzorg. Liefdevolle en gelijkwaardige jeugdhulp zijn daarbij belangrijk.

Het is hierbij van belang dat de doelstellingen uit de Regiovisie worden ingebed in het gehele zorglandschap. Dit vraagt om duidelijke keuzes en gerichte acties in alle onderdelen van de jeugdhulp, van lichte hulp tot jeugdhulp met verblijf, met een nieuwe kijk op hoe we de zorg organiseren. De inzet en betrokkenheid van gemeenten, jeugdhulpaanbieders, verwijzers en ervaringsdeskundigen is hierbij essentieel.

Inrichting van en sturing op het regionale zorglandschap

Op dit moment maken we in het zorglandschap geen onderscheid tussen aanbieders en verschillende soorten jeugdhulp. De eerste richting die wordt verkend is een nieuwe ordening van het zorglandschap aan de hand van inhoudelijke categorieën (hierna: segmenten). Het gaat om de volgende segmenten, grotendeels overeenkomstig met het advies van de VNG:

- jeugdhulp met verblijf (o.a. pleegzorg en gezinshuizen);
- hoogspecialistische jeugdhulp (o.a. bij verslaving en ernstige psychische problematiek);
- dagbesteding/dagbehandeling (o.a. bij licht verstandelijke en fysieke beperking);
- onderwijs-jeugdhulp (o.a. bij jongeren die (mogelijk) uitvallen van school);
- veelvoorkomende jeugdhulp (o.a. bij angstproblematiek en opvoedondersteuning).

⁴ H9: Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Voorschoten, Wassenaar, Westland en Zoetermeer.

Om gericht te kunnen sturen op de gewenste transformatie is deze indeling wenselijk. Het wordt mogelijk de markt te ordenen en met minder aanbieders gerichte afspraken te maken. Dit is nodig om te komen tot gezamenlijke verantwoordelijkheid (inhoudelijk én financieel) en de benodigde randvoorwaarden om de doelstellingen te bereiken. Een bijkomend voordeel is dat bij een juiste inrichting van het zorglandschap een afname van administratieve lasten te verwachten is.

Vervolgproces en betrokkenheid gemeenteraden

Het uitwerken van deze indeling, inhoudelijke en financiële doelstellingen en randvoorwaarden vereist betrokkenheid en inzet van gemeenten, aanbieders, verwijzers en partners als onderwijs, kinderopvang en ervaringsdeskundigen. Gezien de consequenties voor het zorglandschap, de beoogde kostenbeheersing en de wens tot betrokkenheid van raadsleden tijdens de regionale raadsledenbijeenkomst van 25 september 2024 willen we u zo goed mogelijk betrekken. Hiervoor is deze raadsinformatiebrief opgesteld. Daarnaast vinden per gemeente themabijeenkomsten plaats om de raden goed bij de uitgangspunten en afwegingen te betrekken.

Na deze bijeenkomsten wordt het formele besluitvormingsproces in gang gezet. De raden zullen in het voorjaar van 2025 een kaderstellend besluit nemen over de vernieuwde uitgangspunten voor de transformatie (in aansluiting op de Regiovisie) en de inkoop. Op 1 juli 2026 moet het traject zijn afgerond. Deze planning is noodzakelijk vanwege de juridische doorlooptijden om te komen tot een (her)inrichting van het zorglandschap per 1 januari 2027. We achten het daarom noodzakelijk om in regionaal verband een solide projectorganisatie te realiseren.

Tot slot

Op 15 januari 2025 vindt van 20.30 tot 22.00 uur de themabijeenkomst plaats in Wassenaar. U heeft hiervoor al een uitnodiging ontvangen. U zal, net zoals de andere raden binnen de regio Haaglanden, geïnformeerd worden en betrokken blijven bij dit proces. Tevens is het voornemen om volgend op de formele besluitvorming halfjaarlijks een regionale raadsledenbijeenkomst te organiseren voor raadsleden. Uiteraard houden we u ook op de hoogte van de lokale ontwikkelingen in Wassenaar.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

drs. K.D. Handstede,
gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.